

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia tarkastellaan teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu noin 3500 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä kevään 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa ja sukupolvenvaihdoksia sekä yrittäjien näkemyksiä yhteisö- ja pääomaverouudistuksen vaikutuksista. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät tästä raportista.

Helsingissä 31.3.2005

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Varsinais-Suomen ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta.....	22
Finnveran yhteystiedot	
Suomen Yrittäjien yhteystiedot	

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Varsinais-Suomessa ja koko maassa. Varsinais-Suomessa toimivista pk-yrityksistä kaksi viidestä ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja 7 prosenttia ennakoi suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viime syksyn tilanteeseen verrattuna ovat Varsinais-Suomessa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet ja ovat nyt samalla tasolla kuin keväällä 2004.

Koko maan ja Varsinais-Suomen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Yrityksen kannattavuuden ja vakavaraisuuden suhteen suhdannenäkymät ovat Varsinais-Suomessa hieman paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Suhdannenäkymät investointien arvon, tuotekehityspanostusten ja tuonnin arvon osalta ovat sen sijaan hieman heikommat kuin koko maassa. Tuotantokustannusten kasvua ennakoi saldoluvun mukaan lähes yhtä suuri osuus Varsinais-Suomen kuin koko maan pk-yrityksistä. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Varsinais-Suomessa nyt saldoluvun mukaan hieman paremmat kuin koko maassa keskimäärin.

Varsinais-Suomessa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne, resurssitekijöistä muun muassa ammattitaitoisen työvoiman saatavuus ja yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Alueen pk-yritykset kokevat koko maan pk-yrityksiä harvemmin kehittämisen esteeksi yleisen suhdanne-/maailmantilanteen ja rahoituksen muita pk-yrityksiä useammin kehittämisen esteeksi. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 11 prosentilla Varsinais-Suomen pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 2 prosentilla, rahoituksen hinta 3 prosentilla ja vakuuksien puute 6 prosentilla alueen pk-yrityksistä.

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13,0 prosenttia ja Varsinais-Suomen pk-yritykset 13,6 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Varsinais-Suomen pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin ja mainontaan ja markkinointiin. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset aikovat investoida jonkin verran enemmän koneisiin ja laitteisiin. Rakennuksiin alueella aiotaan sen sijaan investoida vähemmän kuin muualla maassa.

Varsinais-Suomessa toimivista pk-yrityksistä lähes joka kolmas on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maan pk-yrityksistä ulkopuolista rahoitusta on hankkinut lähes yhtä suuri osuus, 29 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin ja käyttöpääomaksi. Varsinais-Suomen pk-yritykset ovat hankkineet ulkoisen rahoituksen useimmiten pankista (82 %) ja toiseksi eniten Finnverasta (12 %).

Alueella ja koko maassa toimivista pk-yrityksistä 30 prosenttia tarvitsee ulkopuolista rahoitusta yrityksen kasvua varten. Kasvun rahoitusta Varsinais-Suomen pk-yritykset aikovat hankkia muun muassa pankista (66 %) ja Finnverasta (17 %). Finnverasta kasvun rahoitusta aiotaan alueella hankkia harvemmin kuin koko maassa keskimäärin. Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa joka viides Varsinais-Suomessa ja koko maassa toimiva pk-yritys.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3475 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 21.1.-4.3.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Varsinais-Suomen osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).**
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% ⇒ saldoluku = + 30%**

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

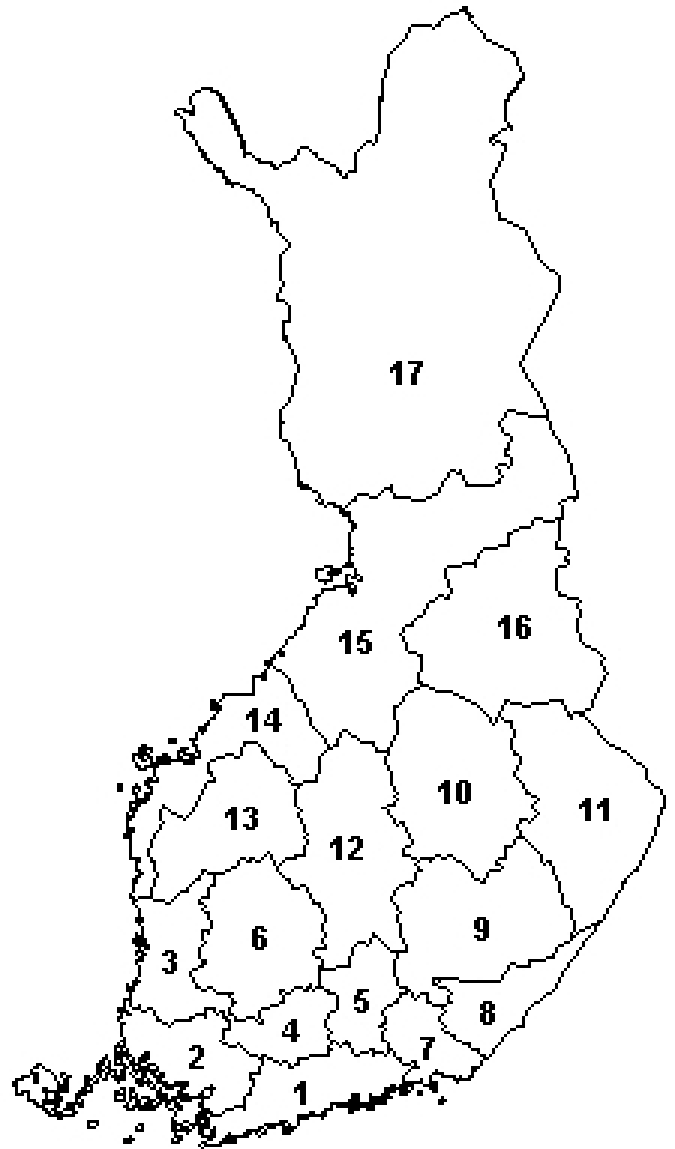
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2005
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	VARSINAIS-SUOMI	258	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	40	16%
	Rakentaminen (TOL: 45)	41	16%
	Kauppa (TOL: 50-52)	75	29%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	102	40%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	159	62%
	5 - 9 henkilöä	54	21%
	10 - 19 henkilöä	27	10%
	20 - 49 henkilöä	12	5%
	50 + henkilöä	6	2%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	61	24%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	51	20%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	64	25%
	1,50 + milj. euroa	29	11%
	Ei vastausta	53	21%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	19	7%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	121	47%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	63	24%
	Ei kasvutavoitteita	52	20%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	3	1%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	208	81%
	Kyllä	50	19%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	162	63%
	1996 - 2000	50	19%
	2001 - 2005	46	18%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	177	69%
	Palkattu toimitusjohtaja	48	19%
	Muut	33	13%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
  - Helsinki
  - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
  - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

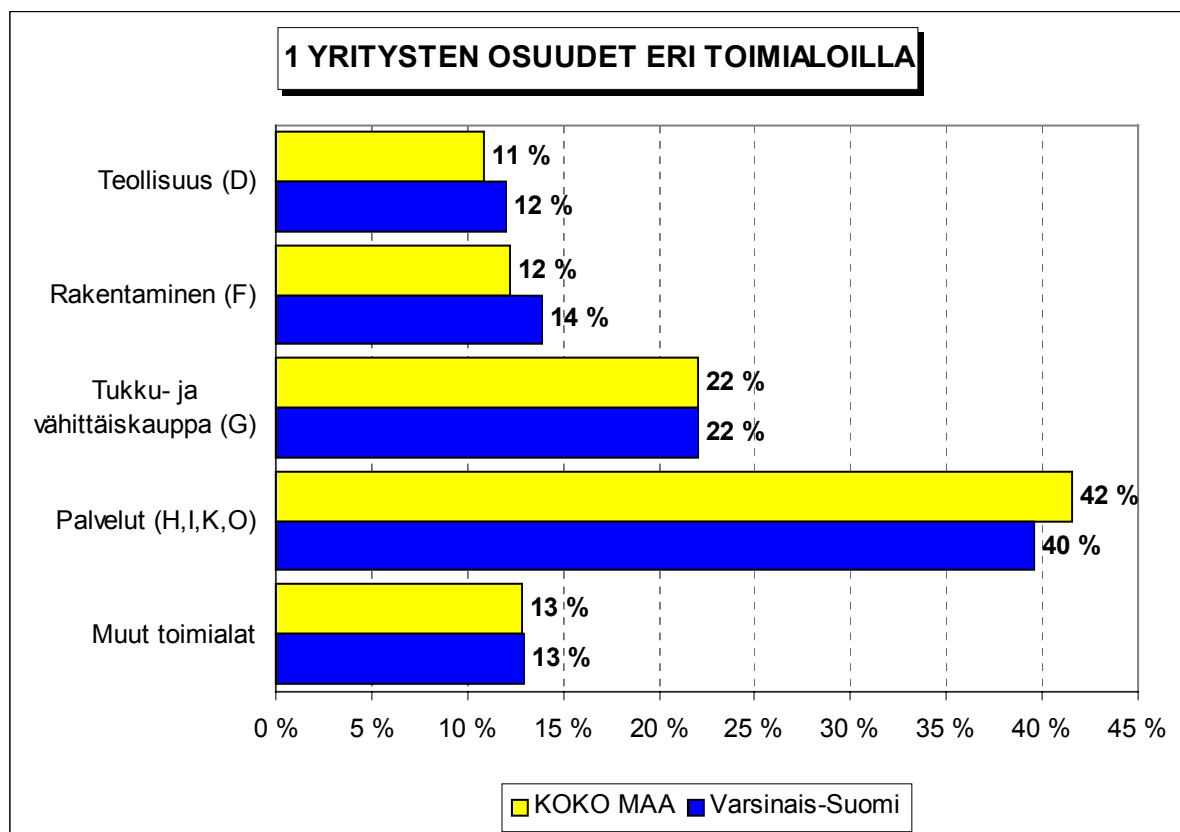

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Varsinais-Suomen ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä. Näistä yrityksistä 21300¹ toimi Varsinais-Suomessa. Varsinais-Suomessa on rakennusalan yrityksiä suhteellisesti enemmän ja palvelualojen yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuudessa sekä tukku- ja vähittäiskaupan alalla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Varsinais-Suomessa lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

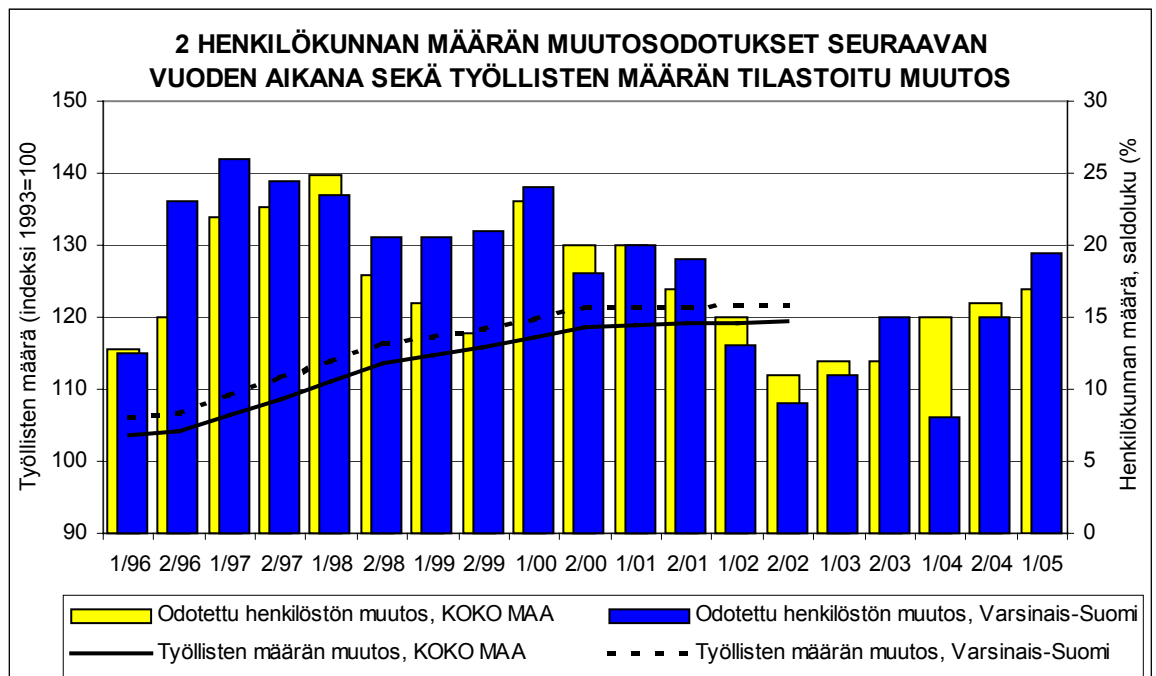
Varsinais-Suomessa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2002 noin 115800 henkilöä². Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja Varsinais-Suomessa 7,5 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	22	73	5	17
Varsinais-Suomi	23	73	4	19

Varsinais-Suomessa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Varsinais-Suomessa nyt saldoluvin mukaan hieman paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat alueella paremmat kuin syksyllä 2004 (saldoluku +15 %). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät samaa tasoa kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2004 henkilökunnan määrän saldoluku oli koko maassa +16 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Varsinais-Suomen työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Varsinais-Suomen pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäynti-tilastosta vuodelta 2002.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluviut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

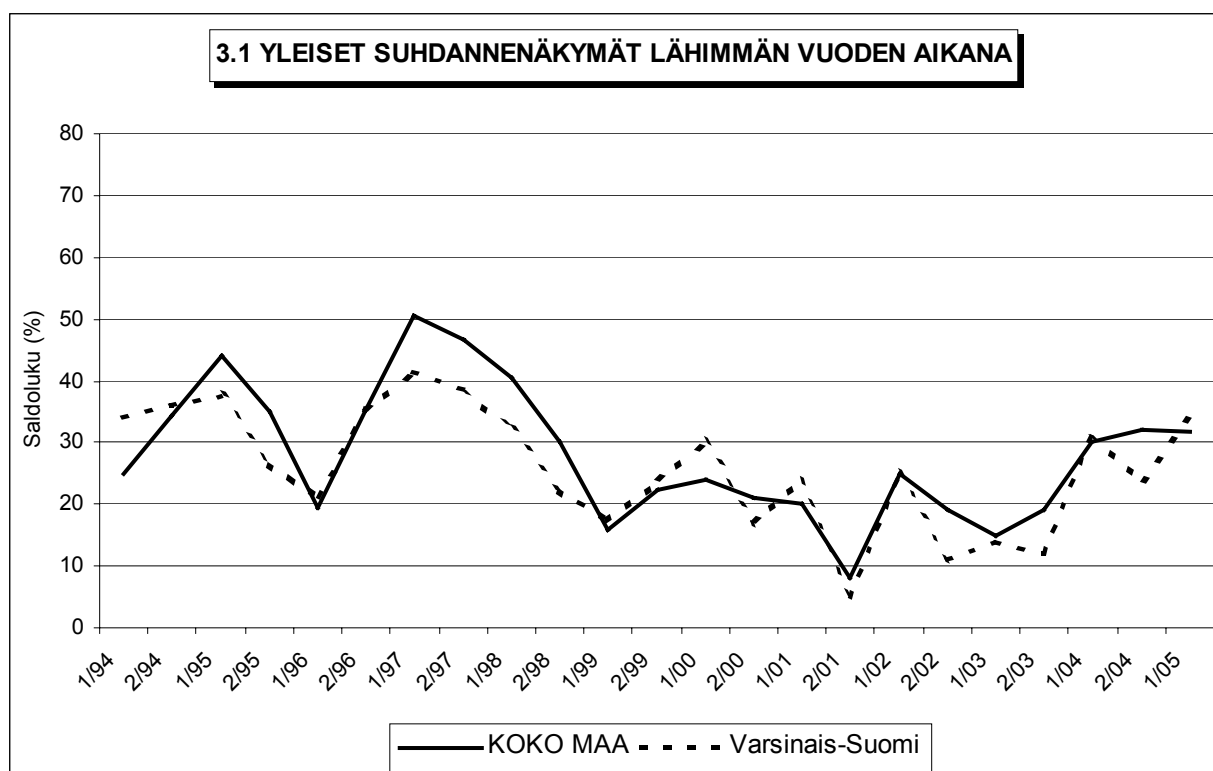
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	40	52	8	32
Varsinais-Suomi	41	52	7	34

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Varsinais-Suomessa ja koko maassa. Varsinais-Suomessa toimivista pk-yrityksistä kaksi viidestä ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja 7 prosenttia ennakoi suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime syksyn tilanteeseen verrattuna ovat Varsinais-Suomessa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet ja ovat nyt samalla tasolla kuin keväällä 2004. Samaan aikaan koko maan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat samalla tasolla kuin edellisen kyselyn aikana.

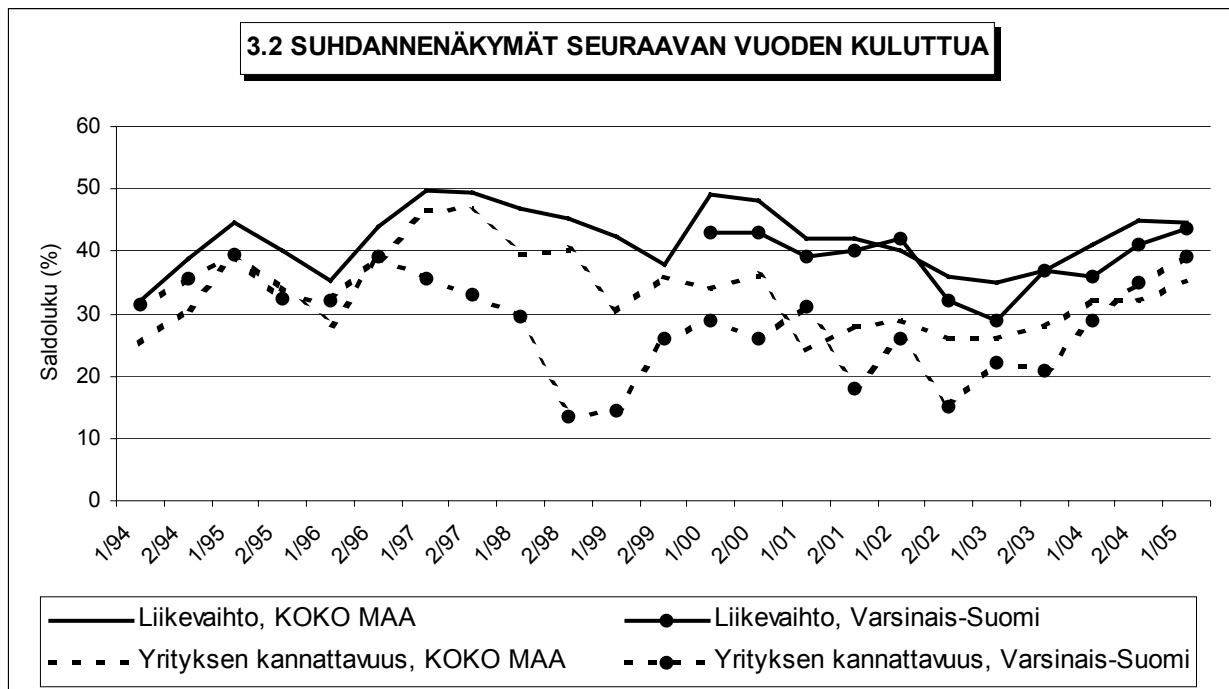
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehitys-panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	54	22	24	10	11	40	43	41
Yhtä suuri	38	67	73	89	88	53	48	55
Pienempi	9	11	3	1	1	7	8	3
Saldoluku (%)	45	11	21	9	10	33	35	38
Varsinais-Suomi								
Suurempi	55	19	21	10	8	41	46	45
Yhtä suuri	34	68	74	90	90	50	47	51
Pienempi	11	13	4	0	1	9	7	4
Saldoluku (%)	44	6	17	10	7	32	39	41

Koko maan ja Varsinais-Suomen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Yrityksen kannattavuuden ja vakavaraisuuden suhteen suhdannenäkymät ovat Varsinais-Suomessa hieman paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Suhdannenäkymät investointien arvon, tuotekehitys-panostusten ja tuonnin arvon osalta ovat sen sijaan hieman heikommat kuin koko maassa keskimäärin. Tuotantokustannusten kasvua ennakoitiin saldoluvun mukaan lähes yhtä suuri osuus Varsinais-Suomen kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymät ovat Varsinais-Suomessa jonkin verran paremmat kuin syksyllä 2004.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometristä.

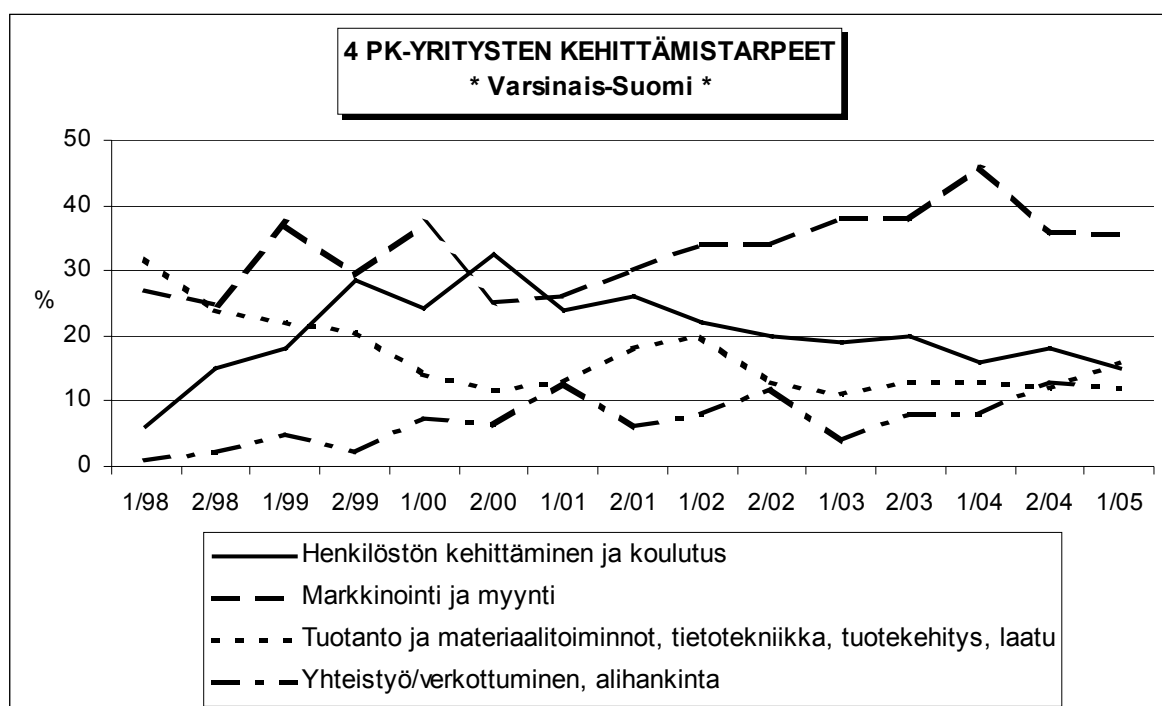
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA	Varsinais-Suomi
	%	%
Johtaminen	5	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	15
Markkinointi ja myynti	36	35
Vienti ja kansainvälistyminen	2	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	5	5
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	16
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	11	12
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	6

Varsinais-Suomen pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on tuotannossa ja materiaalitoiminnoissa, tietotekniikassa, tuotekehityksessä ja laadussa sekä henkilöstön kehittämisessä ja kouluttamisessa. Alueen pk-yrityksillä on koko maan pk-yrityksiin verrattuna keskimääräistä enemmän kehittämistarvetta tuotannossa ja materiaalitoiminnoissa, tietotekniikassa, tuotekehityksessä ja laadussa. Muilta osin alueen tulokset ovat lähes samaa tasoa kuin koko maassa keskimäärin.

Syksyn 2004 tilanteeseen verrattuna on tuotannon ja materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun kehittämistarve lisääntynyt alueella. Henkilöstön kehittämisen ja kouluttamisen kehittäminen on puolestaan vähentynyt hieman viime syksyn tilanteesta.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

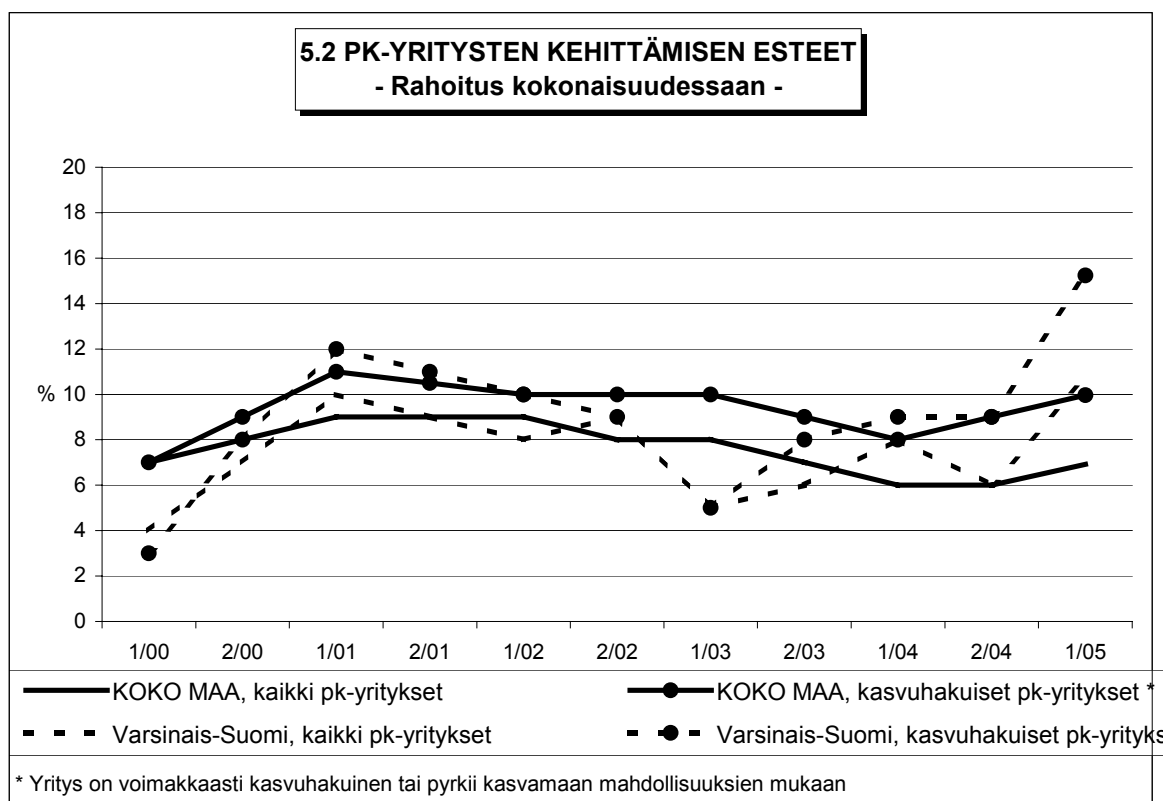
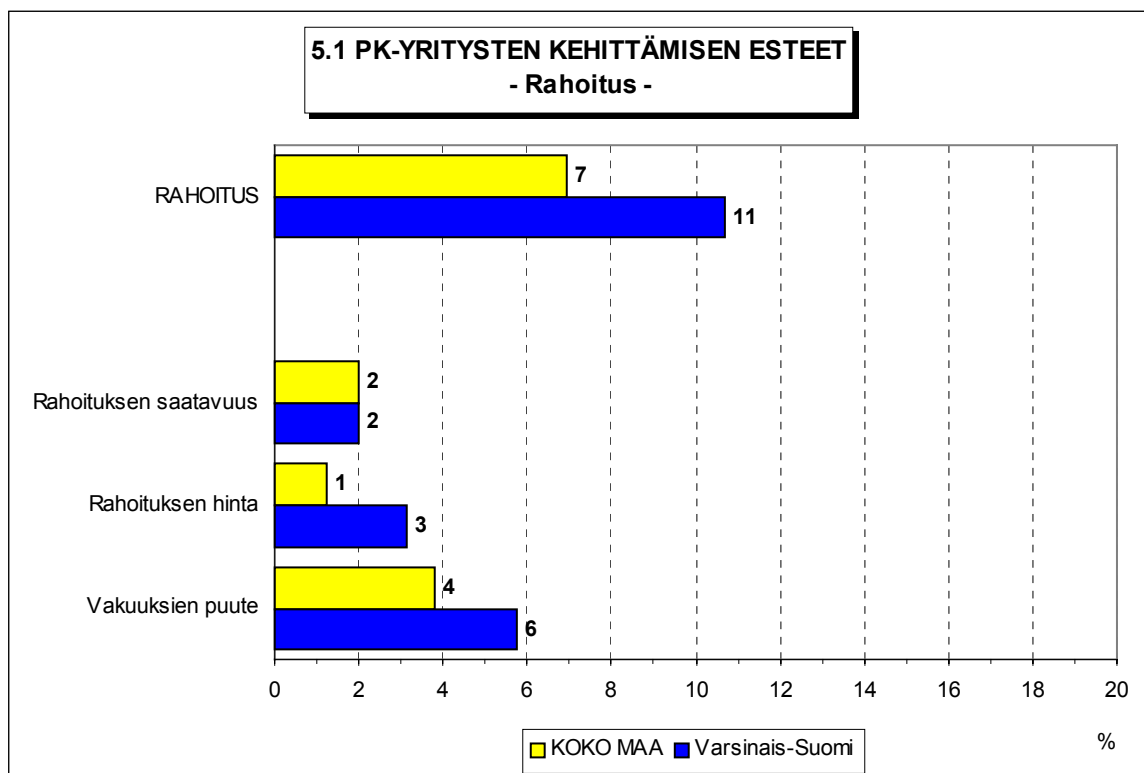
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Varsinais-Suomi
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	5
byrokrazia	3	2
työlainsäädäntö	1	1
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	2	2
KUSTANNUSTASO	10	13
verotus	2	2
palkkataso	2	2
työn sivukulut	4	6
muut tuotantokustannukset	2	4
KILPAILUTILANNE	27	25
kireä kilpailutilanne	19	17
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	4
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	1
markkinoita vääristävät tuet	1	1
harmaa talous, konkurssit jne.	2	2
kysynnän riittämättömyys	2	1
RAHOITUS	7	11
rahoituksen saatavuus	2	2
rahoituksen hinta	1	3
vakuuksien puute	4	6
RESURSSITEKIJÄT	16	14
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8	8
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	1
toimitilat	2	1
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	5
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	16	13
MUUT TEKIJÄT	7	6
EI OSAA SANOA	10	12

Varsinais-Suomessa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne, resurssitekijöistä ammattitaitoisen työvoiman saatavuus ja yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Alueen pk-yritykset kokevat koko maan pk-yrityksiä harvemmin yleisen suhdanne-/maailmantilanteen yrityksen kehittämisen esteeksi.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 11 prosentilla Varsinais-Suomen pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 2 prosentilla, rahoituksen hinta 3 prosentilla ja vakuuksien puute 6 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Varsinais-Suomessa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan hieman suuremman kehittämisen esteen kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Alueella toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta suurempana kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

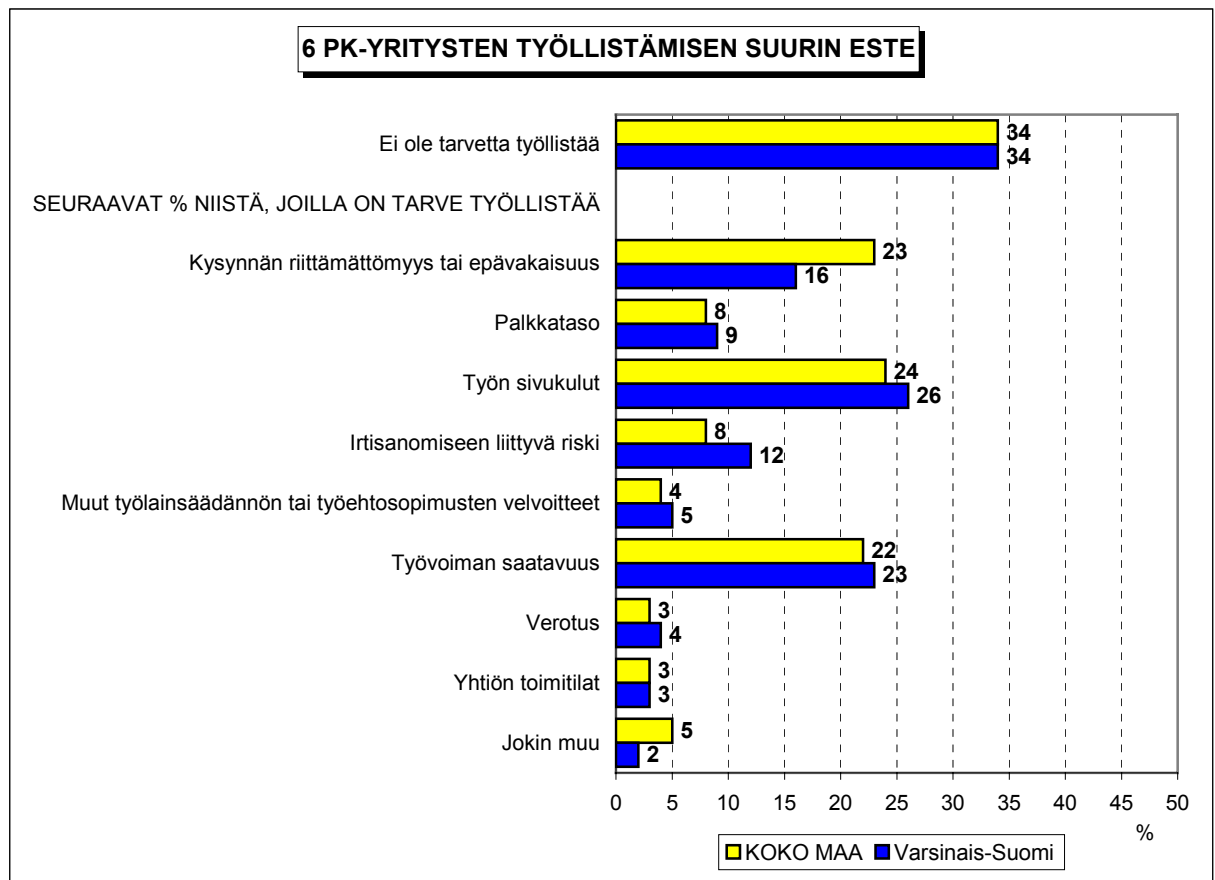
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Varsinais-Suomi %
Ei ole tarvetta työllistää	34	34
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	23	16
Palkkataso	8	9
Työn sivukulut	24	26
Irtisanomiseen liittyvä riski	8	12
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	4	5
Työvoiman saatavuus	22	23
Verotus	3	4
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	3
Jokin muu	5	2

Varsinais-Suomen pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työn sivukulut ja työvoiman saatavuus. Alueella työn sivukuluja pitää työllistämisen suurimpana esteenä noin joka neljäs ja työvoiman saatavuutta lähes joka neljäs pk-yritys, jolla on tarve työllistää. Lähes kolmasosalla koko maan ja Varsinais-Suomen pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

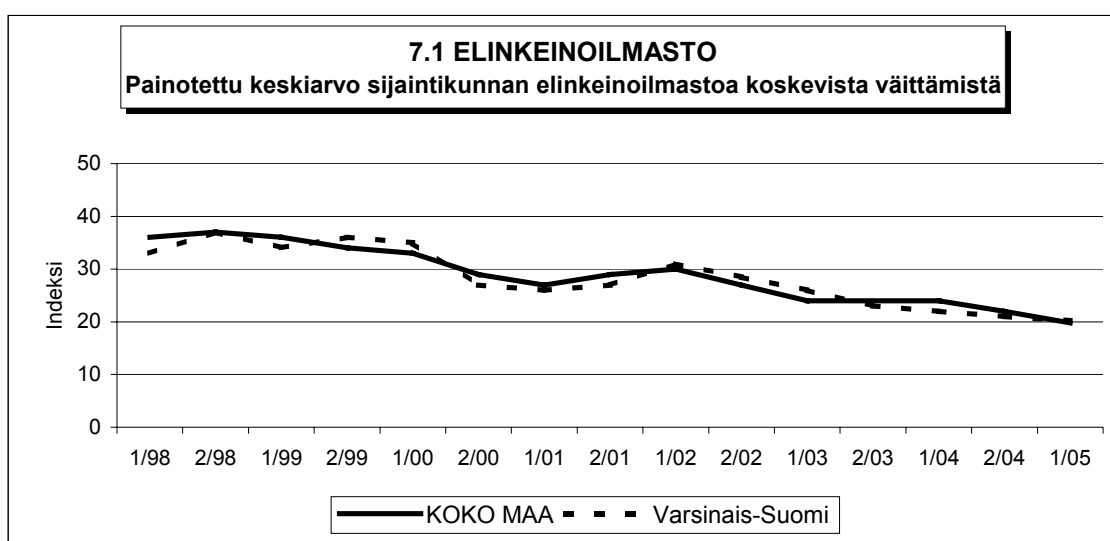

7 Elinkeinoilmasto

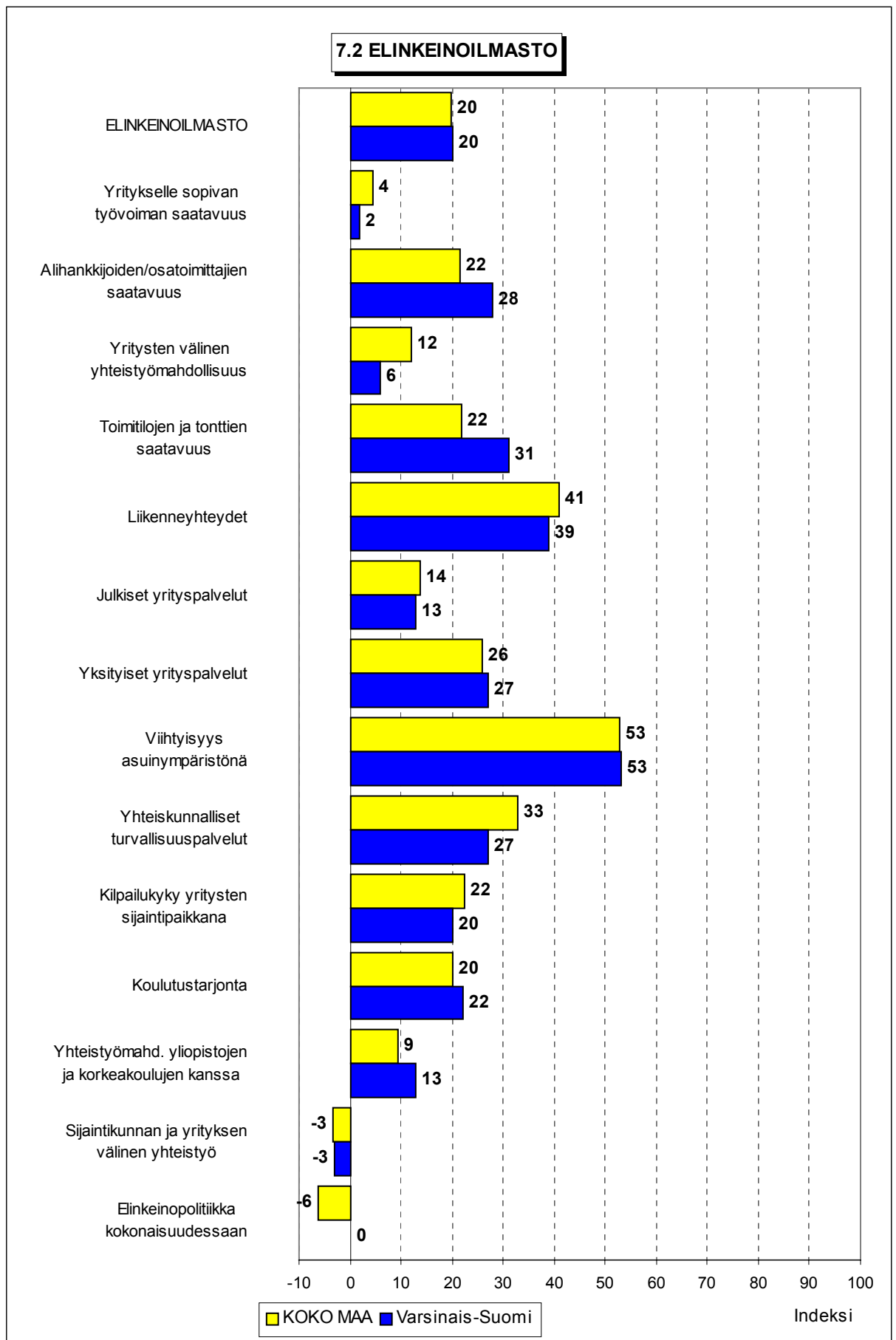
Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Varsinais-Suomi
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	2
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	22	28
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	12	6
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	22	31
Liikenneyhteydet	41	39
Julkiset yrityspalvelut	14	13
Yksityiset yrityspalvelut	26	27
Viihtyisyys asuinympäristönä	53	53
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	33	27
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	22	20
Koulutustarjonta	20	22
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	9	13
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-3	-3
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-6	0
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	20	20

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Varsinais-Suomessa yhtä tyytyväisiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä ja liikenneyhteyksiin. Suhteellisesti tyytymättömiä Varsinais-Suomessa toimivat pk-yritykset ovat sijaintikunnan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan, sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön ja yrityselle sopivan työvoiman saatavuuteen. Muuta maata tyytyväisempiä alueen pk-yritykset ovat toimitilojen ja tonttien saatavuuteen ja alihankkijoiden ja osatoimittajien saatavuuteen. Yritysten välisiin yhteistyömahdollisuuksiin ja yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin sen sijaan ollaan Varsinais-Suomessa muuta maata tyytymättömiä. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Varsinais-Suomessa samalla tasolla kuin syksyllä 2004.

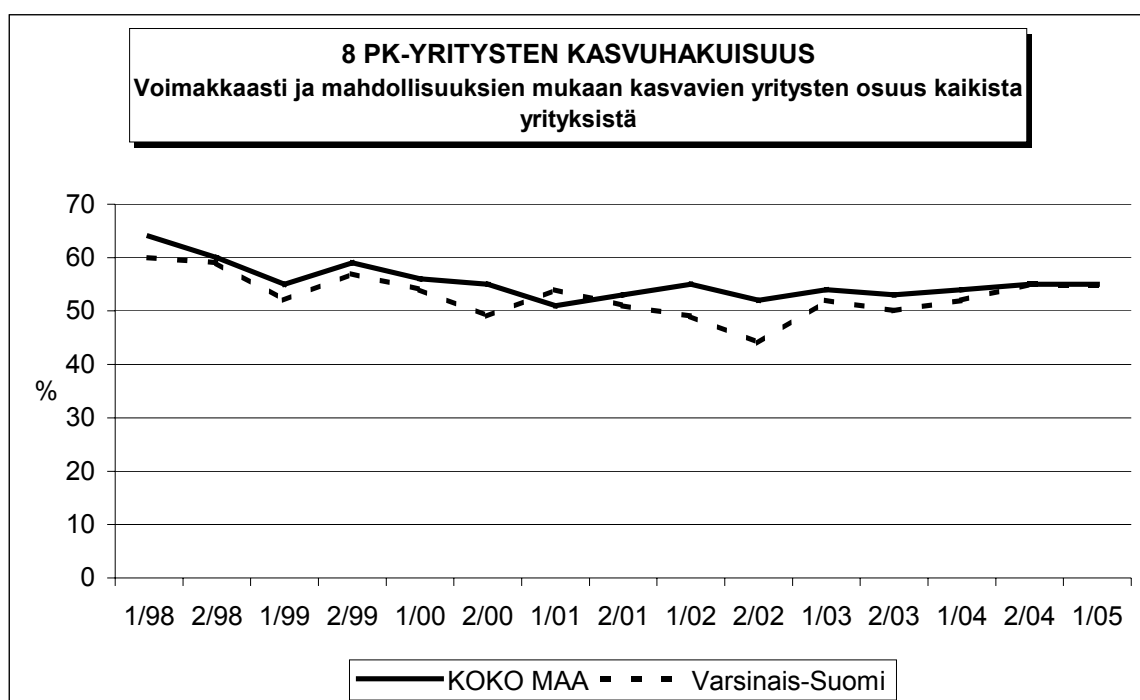
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA	Varsinais-Suomi
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	8
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	47	47
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	24
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	15	20
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Varsinais-Suomessa on suhteellisesti yhtä paljon voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoiti prosentti koko maan ja Varsinais-Suomen pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitivät uusien tuotteiden kehittämistä sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Varsinais-Suomessa yhteensä 55 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on yhtä suuri. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Varsinais-Suomessa nyt yhtä suuri kuin syksyllä 2004.

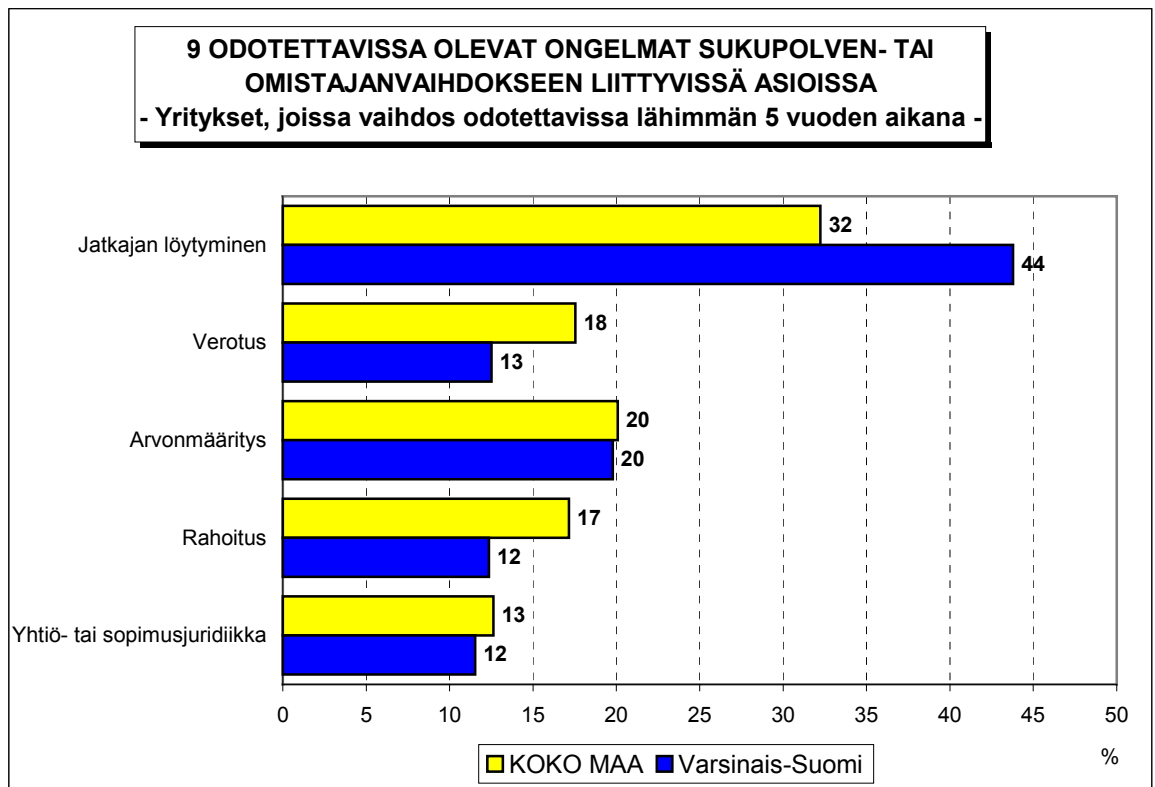
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA	Varsinais-Suomi
	%	%
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	91
Kyllä	14	9
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	69
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	10
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	13
Ei osaa sanoa	9	8

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kymmenennessä Varsinais-Suomessa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka kuudennessa pk-yrityksessä. Varsinais-Suomessa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa hieman useammin, lähes joka neljännessä (23%) pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan enemmän ongelmia jatkajan löytymisessä kuin keskimäärin koko maan pk-yrityksissä.

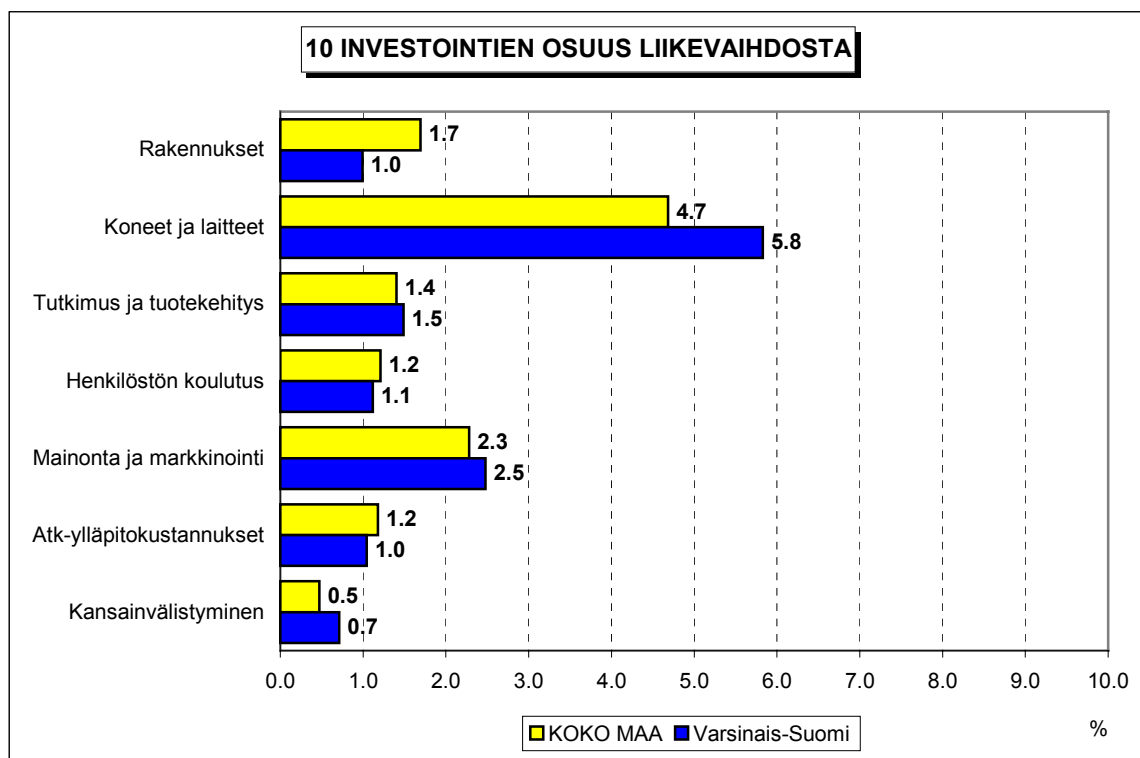

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA	Varsinais-Suomi
	%	%
Rakennukset	1.7	1.0
Koneet ja laitteet	4.7	5.8
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	1.5
Henkilöstön koulutus	1.2	1.1
Mainonta ja markkinointi	2.3	2.5
Atk-ylläpitokustannukset	1.2	1.0
Kansainvälistyminen	0.5	0.7
YHTEENSÄ	13.0	13.6

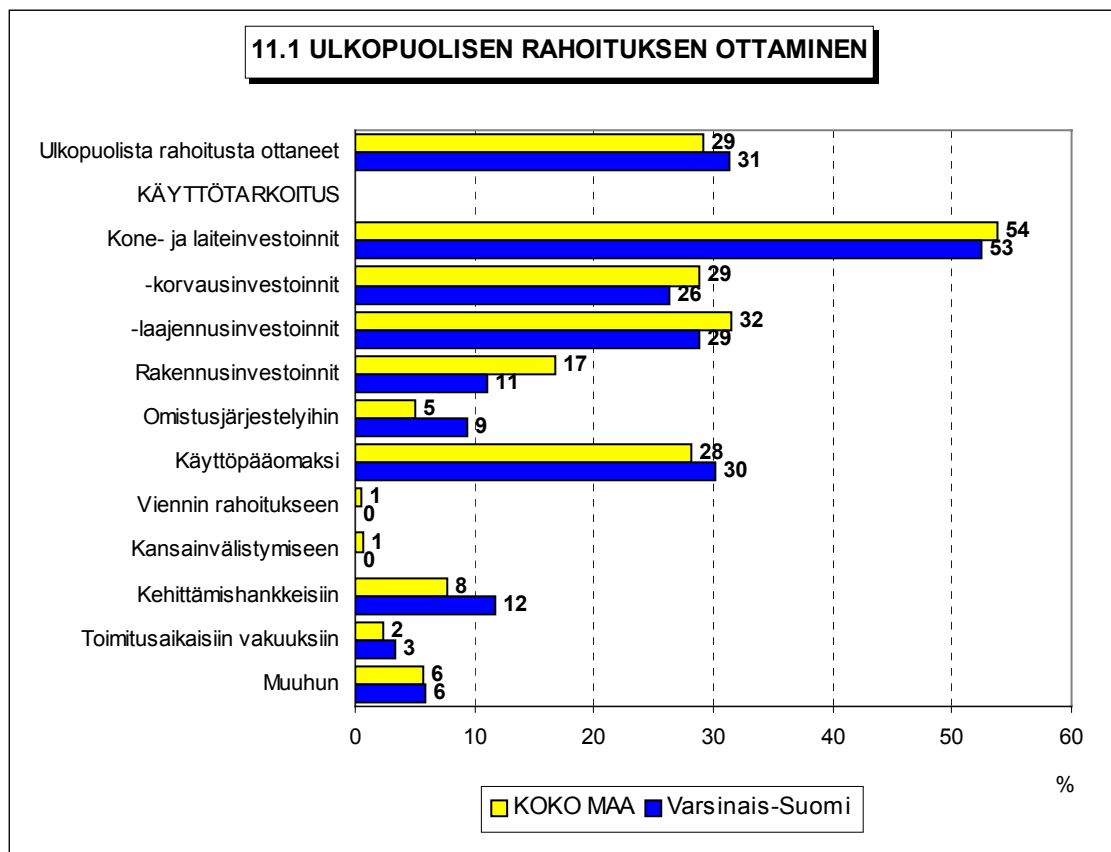
Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 13,0 prosenttia ja Varsinais-Suomen pk-yritykset 13,6 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Varsinais-Suomen pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin ja mainontaan ja markkinointiin. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset aikovat investoida jonkin verran muuta maata enemmän koneisiin ja laitteisiin. Rakennuksiin alueella aiotaan sen sijaan investoida vähemmän kuin muualla maassa.

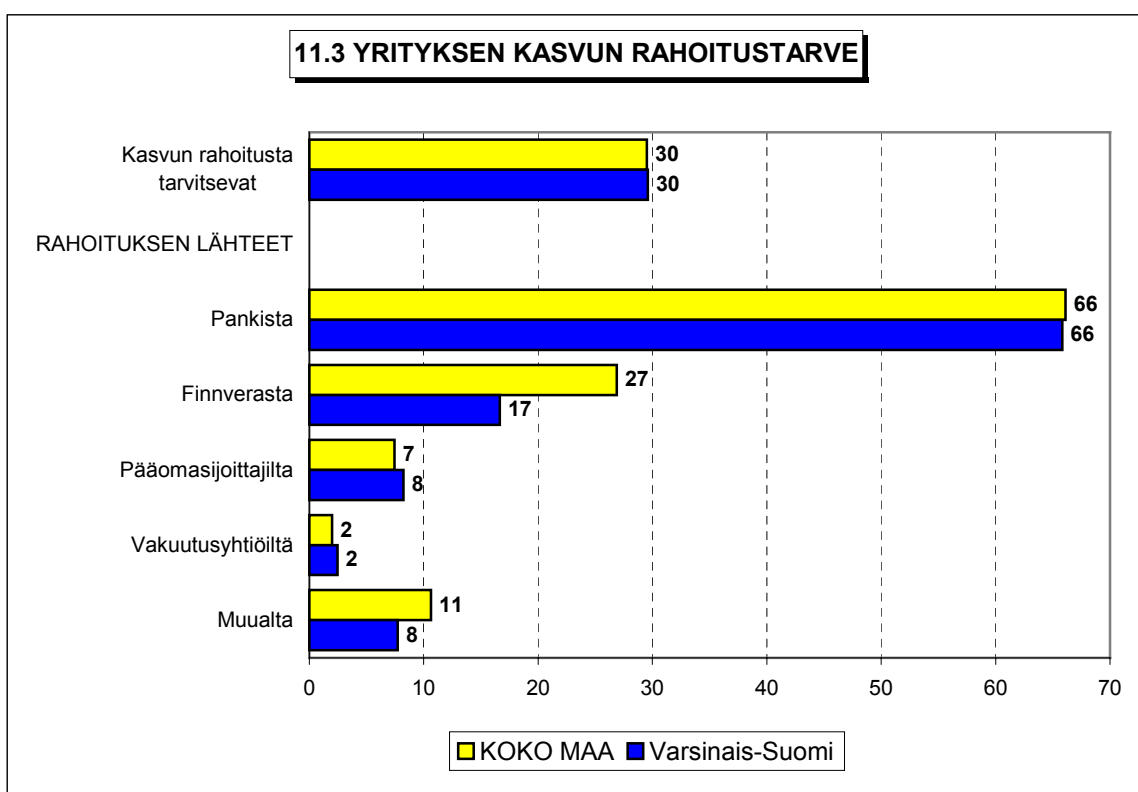
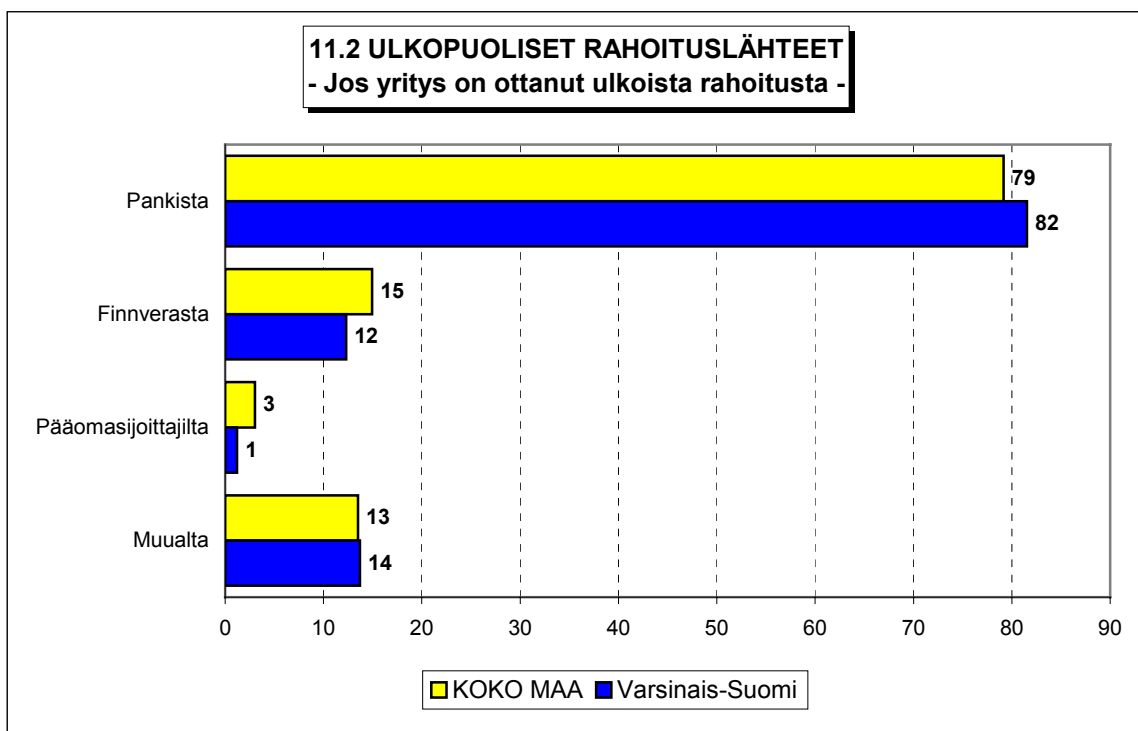

11 Pk-yritysten rahoitus

Varsinais-Suomessa toimivista pk-yrityksistä lähes joka kolmas on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Koko maan pk-yrityksistä ulkopuolista rahoitusta on hankkinut lähes yhtä suuri osuus, 29 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin ja käyttöpääomaksi. Varsinais-Suomen pk-yritykset ovat hankkineet ulkoisen rahoituksen useimmiten pankista (82 %) ja toiseksi eniten Finnverasta (12 %).

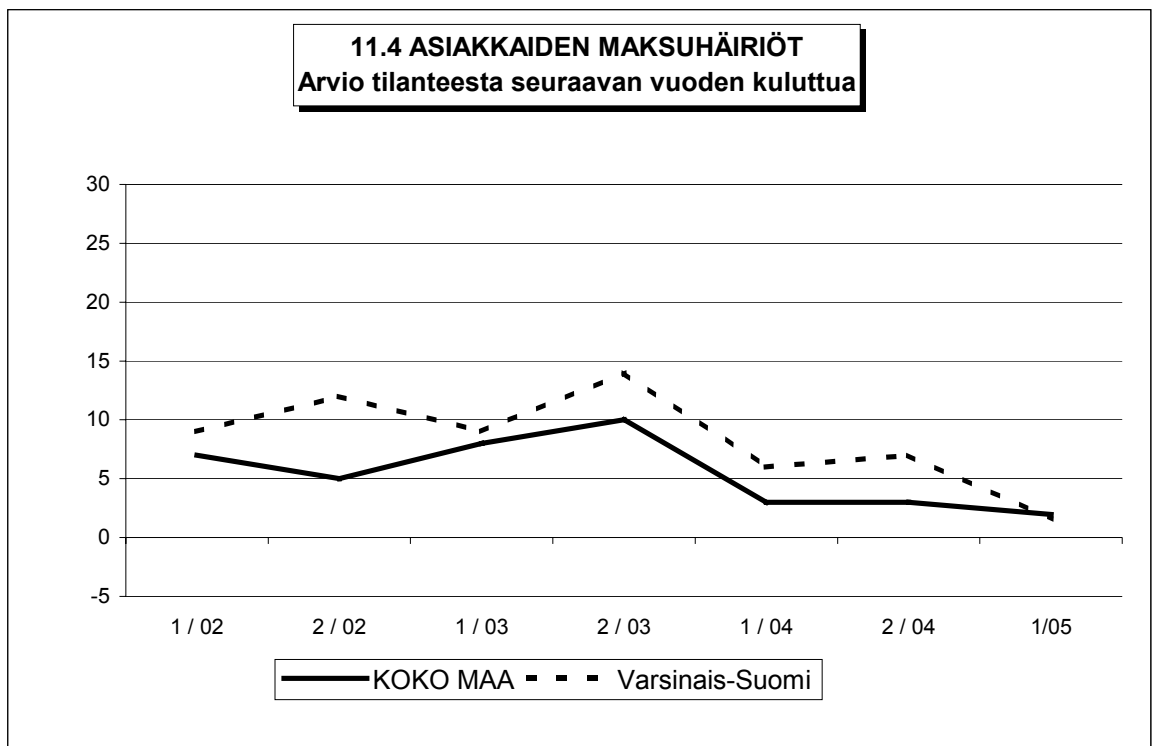
Alueella ja koko maassa toimivista pk-yrityksistä 30 prosenttia tarvitsee ulkopuolista rahoitusta yrityksen kasvua varten. Kasvun rahoitusta Varsinais-Suomen pk-yritykset aikovat hankkia muun muassa pankista (66 %) ja Finnverasta (17 %). Finnverasta kasvun rahoitusta aiotaan alueella hankkia harvemmin kuin koko maassa keskimäärin. Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia odottaa joka viides Varsinais-Suomessa ja koko maassa toimiva pk-yritys.

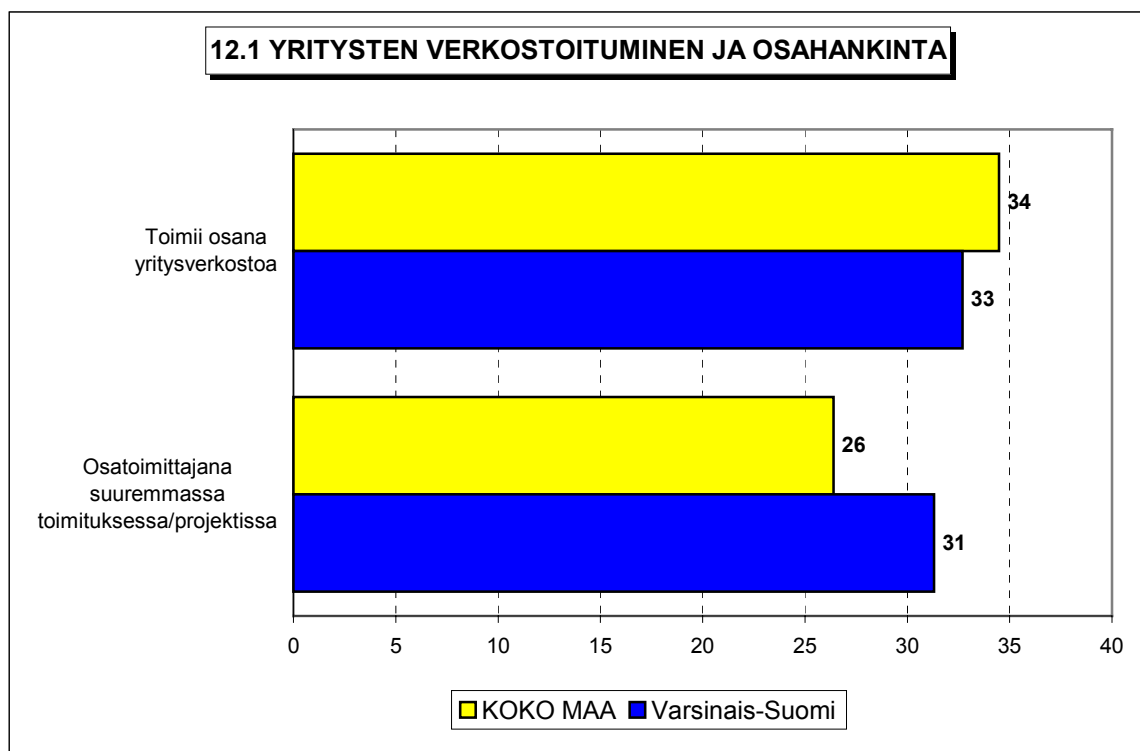
Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Varsinais-Suomi %
TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA		
Ei	74	74
Kyllä	20	21
Ei osaa sanoa	6	5

12 Pk-yritysten verkostoituminen ja osahankinta

Varsinais-Suomen pk-yrityksistä joka kolmas toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua. Lisäksi alueen pk-yrityksistä lähes joka kolmas (31 %) toimii osatoimittajana jossain suuremmassa toimituksessa tai projektissa. Alueen pk-yritykset toimivat koko maan pk-yrityksiä useammin osatoimittajia suuremmassa toimituksessa tai projektissa.

Pääkonttorit

Helsinki

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailla

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre, toimisto 419/Finpro
RUS-197046 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

**Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät ry -
Kust-Österbottens Företagare rf**
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

Satakunnan Yrittäjät ry
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry
Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi